

Sekretariat uprave
Služba za regulativo

Številka: 11/08-213/525-07
Datum: 30.10.2007

Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije

Prejeto: 02-11-2007

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije**
Stegne 7, p.p. 418
1001 Ljubljana

Org. en.	Številka	Pril.	Vredn.
0211	3824-9/06/16		
	3824-10/06/11		
	3824-11/06/9		

Zadeva: Pripombe na Analizo upoštevne trga 8 »Posredovanje klicev s fiksne lokacije v javnem telefonskem omrežju (medoperaterski trg), trga 9 »Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji (medoperaterski trg) in trga 10 »Tranzitne storitve v javnem fiksnem telefonskem omrežju medoperaterski trg)«.

Zveza: Dokument APEK objavljen na spletni strani dne 2.10.2007

Spoštovani,

na osnovi poziva Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS (v nadaljevanju: Agencija) posredujemo svoje pripombe na objavljeno Analizo upoštevne trga 8, 9 in 10 (v nadaljevanju: Analiza), v kateri Agencija definira posamezne upoštevne trge, ugotavlja prevladujoč položaj posameznih operaterjev ter predlaga naložitev določenih obveznosti iz 23. do 30. člena ZEKom.

Družba Telekom Slovenije ob pregledu Analize ugotavlja, da je ta zasnovana zelo splošno. Analiza veliko pozornosti posveča teoretični opredelitvi upoštevne trgov, zelo splošno pa se dotika tistih delov, ki zahtevajo podrobnejšo opredelitev. To se še posebej nanaša na vključitev IP tehnologije na trge, kjer se razen zahteve po tehnološki nevtralnosti, Agencija ne dotika drugih vprašanj, ki so v prehodnem obdobju, za katerega je značilna vzporedna uporaba TDM in IP omrežij, za družbo Telekom Slovenije ključna. Evropska komisija posveča veliko pozornost medomrežnemu povezovanju omrežij nove generacije in izpostavlja veliko strateških vprašanj (modeli zaračunavanja, število medomrežnih točk, paralelno delovanje tehnologij...). Tudi definicije posameznih storitev in trgov niso podane dovolj jasno. Agencija dalje v analizi podaja predlog asimetrije, ki bi v praksi pomenil prekomerno subvencioniranje alternativnih operaterjev in je za družbo Telekom Slovenije popolnoma nesprejemljiv. Družba Telekom Slovenije meni, da bi bilo potrebno opraviti poglobljeno analizo, iz katere bi izhajali odgovori na vsa odprta vprašanja. Nato pa bi bilo potrebno ugotoviti morebitne motnje na trgu in v primeru obstoja le-teh predlagati konkretne, utemeljene ter predvsem sorazmerne obveznosti za operaterje s pomembno tržno močjo.

V nadaljevanju podajamo naše mnenje ter konkretne pripombe k posameznim poglavjem iz posredovane Analize, kot jih je glede na splošnost Analize sploh mogoče podati.

5.1.1.3 Tranzit klicev

Opis storitve »tranzit klica«, ki ga je v navedenem poglavju podala Agencija je nejasen. Agencija je na upoštevni trg vključila komutiran tranzit, ki se opravlja med komutacijskimi centri na ozemlju RS, pri tem pa niso vključene tiste storitve tranzita, kjer tranzit klica poteka med komutacijskim centrom v RS in komutacijskim centrom v tujini, kadar se tranzit prodaja kot celovita storitev. Nadalje Agencija navaja, da ne vidi razlogov za izključitev prometa med komutacijskimi centri v RS glede na to ali klic izvira oziroma se zaključuje pri operaterju na ozemlju zunaj RS, saj gre v vsakem primeru za tranzitno storitev med komutacijskimi centri na istem ozemlju. Nadalje pravilno ugotavlja, »da ne razpolaga s podatki, ki bi kazali na drugačne konkurenčne pogoje tranzita za nacionalne in mednarodne klice«.

Družba Telekom Slovenije meni, da bi morala biti storitev tranzita jasno opredeljena kot komutirani tranzitni promet (merjen v količini minut) med omrežji operaterjev, ki so priključeni na komutacijske centre ponudnika v RS in nacionalni del tranzita za komutirani odhodni mednarodni promet.

7.1 Obveznost dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe.

Agencija v navedenem poglavju ocenjuje, da je treba zaradi preprečitve morebitnega zavlačevanja pri medomrežnem povezovanju na strani operaterjev s pomembno tržno močjo za zaključevanje klicev kot dodaten pogoj naložiti tudi roke za vzpostavitev medomrežne povezave. V zvezi s tem Agencija ugotavlja, da bi bil primeren rok za vzpostavitev delujoče medomrežne povezave za zaključevanje prometa največ 30 dni od prejema popolne razumne zahteve operaterja, ki vsebuje in upošteva vse elemente, kot so določeni v vzorčni ponudbi dotičnega operaterja.

Družba Telekom Slovenije ugotavlja, da je namera Agencije nerazumljiva v delu, ko navaja primeren rok za vzpostavitev delujoče medomrežne povezave. Namreč, v kolikor medomrežna povezava že deluje, le-te ni mogoče ponovno vzpostavljati. Družba Telekom Slovenije navaja, da mora potencialni zainteresirani operater za medomrežno povezavo predhodno podati popolno vlogo. Temu sledi najprej temeljita proučitev vloge (kar zahteva določen čas), ter nato v nadaljevanju konkretna pogajanja z operaterjem. V okviru pogajanj se je potrebno dogovoriti o različnih tehničnih možnostih medomrežnega povezovanja, kar prav tako zahteva ustrezen razmislek obeh pogodbenih strank. Po doseženem dogovoru in sklenitvi pogodbe o medomrežnem povezovanju se lahko začnejo konkretna dela v zvezi z vzpostavitvijo medomrežne povezave, kamor med drugim šteje tudi testiranje in druga opravila. Pri tem lahko testiranje delovanja medomrežne povezave po ITU-T priporočilih traja do 3 tedne. Testiranja pa so lahko tudi neuspešna zaradi nepravilnega delovanja sistema operaterja. Predlagani 30 dnevni rok s strani Agencije je iz tega razloga neprimeren ter v nasprotju z realnostjo.

7.4. Obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva

Agencija v Analizi predlaga, da smejo alternativni operaterji oblikovati medoperatersko ceno zaključevanja klicev na podlagi stroškovne cene družbe Telekom Slovenije (ki velja za najbolj učinkovitega operaterja), pri čemer jim je dopuščena določena stopnja asimetrije v primerjavi s to stroškovno ceno in sicer 1,4 v letu 2008, 1,3 v letu 2009 in 1,2 v letu 2010. Nadalje Agencija navaja, da je referenčna cena za izračun stroškovna cena družbe Telekom Slovenije na najvišjem IX nivoju. Agencija se pri obrazložitvi sklicuje na stanje v drugih državah članicah EU, kjer je postopen prehod (glide path)

običajen način regulacije. Razlog uvedbe asimetrije vidijo v višjih stroških, ki jih imajo alternativni operaterji v času vstopanja na trg zaradi manjšega števila opravljenih storitev. Asimetrijo in postopno izenačitev v obdobju treh let ocenjujejo kot nujen način prilagoditve trenutnih cen zaključevanja na dolgoročno enake cene za vse akterje na trgu.

Družba Telekom Slovenije razume argumente Agencije, nikakor pa se ne strinja s posameznimi predlogi. Družba Telekom Slovenije opozarja, da vstop operaterjev na fiksni trg ni vezan na tako velike investicije, kot je to primer v mobilnem sektorju. Poleg tega asimetrija grosističnih storitev zaključevanja klicev običajno povzroča razlike med maloprodajnimi cenami klicev znotraj omrežja glavnega operaterja in maloprodajnimi cenami klicev v omrežja alternativnih operaterjev, kar je vsekakor v škodo končnih uporabnikov. V primeru ko gre za klice na geografske številke, ki so prenesene v omrežje alternativnega operaterja, se uporabnik družbe Telekom Slovenije večinoma ne bo zavedal, da kliče v omrežje z višjimi tarifami od tistih, ki jih ima v lastnem omrežju. Kar nekaj držav članic EU se je zato odločilo za večinoma simetrične cene terminacije klicev (Avstrija, Norveška, Švedska, Velika Britanija).

Pri določanju asimetrije bi morala Agencija upoštevati razlike v topologiji omrežij, geografske dimenzije in pokritost omrežja. Nacionalni operaterji se trenutno soočajo z visokimi stroški prehoda iz TDM v IP omrežja. Migracija vodovne v paketno komutacijo je zahteven proces, ki je povezan z visokimi investicijskimi stroški v novo opremo, obvladovanjem novih znanj, organizacijskimi spremembami, kar od tradicionalnega operaterja terja hitro in učinkovito prilagajanje. V prehodnem obdobju bo medomrežno povezovanje med IP omrežjem alternativnega operaterja in IP omrežjem družbe Telekom Slovenije potekalo preko TDM omrežja. Storitve terminacije klicev v omrežju družbe Telekom Slovenije bo zato vključevala tranzit skozi TDM omrežje in terminacijo v IP omrežje. Vse to bo družbi Telekom Slovenije v prehodnem obdobju povzročalo dodatne stroške, ki bodo, v nasprotju z modeli medomrežnega povezovanja v TDM omrežju, višji na nižjih hierarhičnih nivojih. Družba Telekom Slovenije bo sledila zahtevi Agencije po tehnološki nevtralnosti, morala pa bo tudi, v skladu z zahtevo po stroškovni naravnosti cen, v storitve vključiti vse relevantne stroške, ki so posledica specifikke prehodnega obdobja, v katerem se vzporedno uporabljata IP in TDM tehnologija.

Za družbo Telekom Slovenije IX nivo nikakor ni sprejemljiv kot referenca za uvedbo asimetričnih cen. Praksa drugih držav članic EU kaže, da se kot referenčna cena največkrat upošteva cena »enojnega tranzita«, oziroma SX nivo. Enojni tranzit pri izračunu asimetrije večinoma upoštevajo Francija, Grčija, Irska, Italija ter Nizozemska. Nekatere države kot referenčno ceno upoštevajo dejanske cene zaključevanja klicev na nivojih, na katere je alternativni operater vezan. Navedeno prakso uporabljajo Švedska, Danska, Velika Britanija ter Estonija. Upoštevanje IX cene bi pripeljalo do izrednega povečanja asimetrije, kar bi imelo za posledico sorazmerno povečanje maloprodajnih cen klicev v omrežja alternativnih operaterjev na škodo končnih uporabnikov družbe Telekom Slovenije. Kot primer lahko navedemo naslednji izračun: v primeru operaterja, ki je vezan na PX nivoju, bi asimetrija v letu 2008, ob upoštevanju trenutno veljavnih cen, znašala 311%. Nesprejemljivo visoka asimetrija bi se nadaljevala tudi v naslednjih letih (289% in 267%). Države na katere se sklicuje Agencija imajo različne situacije glede upoštevanja referenčne cene in je neposredna primerjava zaradi majhnega vzorca lahko zavajajoča.

Telekom Slovenije se nikakor ne strinja s predloženo asimetrijo (1,4; 1,3; 1,2) niti v primeru določitve druge referenčne cene (enojni tranzit ali upoštevanje nivoja na katerega je operater vezan). Predlagana asimetrija v primerjavi z državami članicami EU namreč presega običajno sprejete vrednosti. Večina držav je vrednost faktorja asimetrije določila na osnovi »benchmark« analize, ob upoštevanju sprejete asimetrije v vseh državah članicah EU. Tako izračunana asimetrija znaša od 15 do 25% (Belgija 15%, Portugalska 20%, Nemčija 0,17 € centov).

Agencija na strani 29 Analize ugotavlja, da bi bila na dolgi rok za implementacijo v družbi Telekom Slovenije najbolj primerna metoda dolgoročnih inkrementalnih stroškov (LRIC). Ta metoda je najpogosteje uporabljena regulatorna metoda stroškovnega računovodstva v EU, hkrati pa je iz strokovnega vidika tudi najprimernejša za zagotavljanje učinkovite konkurence. V nadaljevanju Agencija navaja, da bo morala družba Telekom Slovenije najkasneje do 30.6.2008 posredovati Agenciji natančen opis stroškovnega računovodstva, ki temelji na metodologiji dolgoročnih inkrementalnih stroškov z upoštevanjem prilagoditev in usmeritev, ki prikazuje vse elemente (ključne, razporeditvene faktorje, količine za preračun na enoto) za preveritev modela, skupaj s poročilom revizorja o sistemu (6. odstavek 27. člena zakona).

Družba Telekom Slovenije se strinja z Agencijo, da je na dolgi rok najbolj primerna metoda dolgoročnih inkrementalnih stroškov (LRIC), ne strinja pa se, da datum uveljavitve te metode 1.1.2008 predstavlja dolgi rok (saj je zajem podatkov od 1.1.2008 do 30.11.2008 in opis modela do 30.6.2008 ter izračun cen do 31.12.2008). To je zelo kratko obdobje glede na dejstvo, da družba Telekom Slovenije LRIC »top down« metode še nima vzpostavljene. Ukrep v takšni obliki pa bi predstavljal izredno nesorazmerno obveznost.

Skladno s tem družba Telekom Slovenije ugotavlja, da bi bil primernejši datum za opis modela in revizijo 30.11.2008, za izračun cen pa 28.2.2009, kjer bi upoštevali obdobje celega leta in sicer 1.1.2008 do 31.12.2008. Obdobje celega leta je bolj reprezentativno za pripravo izračunov na osnovi stroškov kot le del tega obdobja, še posebej ker ravno mesec december pogosto izstopa glede na mesečno dinamiko preko celega leta.

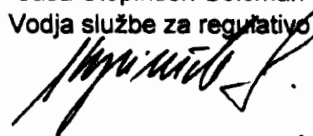
7.5. Obveznost ločitve računovodskih evidenc

Agencija na strani 35 Analize navaja, da bo morala družba Telekom Slovenije najkasneje do 31.12.2008 agenciji posredovati ločene računovodske evidence za dejavnost povezano z medomrežnim povezovanjem, ki bodo temeljile na metodologiji dolgoročnih inkrementalnih stroškov (LRC). Pri tem morajo navedene računovodske evidence zajemati podatke obračunskega obdobja od 1.1.2008 do 30.11.2008.

Družba Telekom Slovenije ugotavlja, da gre pri predlagani obveznosti glede postavljenih rokov za nesorazmeren ukrep, kar je bilo obrazloženo že v pripombah v zvezi s poglavjem 7.4 (Obveznosti cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva) Analize. Primernejši rok za posredovanje ločenih računovodskih evidencah bi bil rok 28.2.2009, z upoštevanjem obdobja celega leta in sicer od 1.1.2008 do 31.12.2008.

S spoštovanjem!

Saša Stopinšek Golčman
Vodja službe za regulacijo

Telekom
Slovenije, d.d.

11.08.0

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije**
Stegne 7, p.p. 418

1001 Ljubljana

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije**

Prejeto: 29 -10- 2007

Org. en.	Številka	Pril.	Vredn.
0211	38241-9/06/14		
	39241-10/06/5		
	38241-11/06/7		

Št. dopisa: 2305/07-DP
Datum: 26.10.2007

ZADEVA: Pripombe na Analizo upoštevnega trga 8 – Posredovanje klicev s fiksne lokacije v javnem telefonskem omrežju (medoperaterski trg), upoštevnega trga 9 – Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji (medoperaterski trg) in upoštevnega trga 10 – Transitne storitve v javnem fiksne telefonskem omrežju (medoperaterski trg)

ZVEZA: Poziv k predložitvi pripomb oziroma morebitnih predlogov, objava na spletni strani APEK, dne 02.10.2007

Družba **TUŠ TELEKOM podjetje za telekomunikacije d.d.**, s sedežem na Brnčičevi 49, 1231 Ljubljana – Črnuče, ki jo zastopa generalni direktor Ivica Kranjčević na besedilo analize upoštevnega trga 8 – Posredovanje klicev s fiksne lokacije v javnem telefonskem omrežju (medoperaterski trg), upoštevnega trga 9 – Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji (medoperaterski trg) in upoštevnega trga 10 – Transitne storitve v javnem fiksne telefonskem omrežju (medoperaterski trg) podaja naslednje pripombe:

1. k posameznim točkam:

Točka 5.1.1.1, Posredovanje klicev in sicer glede alienee: posredovanja klicev proti končnim uporabnikom in proti ponudnikom storitev

Družba TUŠ TELEKOM d.d. podpira določitev posredovanja klicev proti ponudnikom premljskih storitev (090) na upoštevni trg »Posredovanje klicev s fiksne lokacije v javnem telefonskem omrežju (medoperaterski trg)«. Po našem mnenju dopustitev dostopa do vseh storitev medomrežno povezanih operaterjev izhaja že iz same definicije

medomrežnega povezovanja Zakona o elektronskih komunikacijah (ZEKom; Ur.l. št.: 13/2007). Glede na pretekle izkušnje z dostopom do teh storitev družbe Telekom Slovenije d.d. pa družba TUŠ TELEKOM d.d. predlaga, da Agencija za pošto in elektronske komunikacije (v nadaljevanju: Agencija) v odločbi dodatno določi, da družba Telekom Slovenije d.d. kot operater s pomembno tržno močjo na upoštevem trgu 8 nima pravice omejevati posredovanja telefonskih klicev proti ponudnikom storitev premijskih storitev (090) v omrežjih drugih medomrežno povezanih operaterjev, razen v primerih dokazanih zlorab.

Točka 5.1.1.2., Zaključevanje klicev

- Družba TUŠ TELEKOM d.d. predlaga, da Agencija obseg upoštevnega trga 9 »Zaključevanje klicev v posamičnem javnem telefonskem omrežju na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)« ne omejuje na *zaključevanje klicev končnih uporabnikov iz sistema drugega operaterja, ki jih posamezni operater zaključuje na končnih uporabnikih v svojem omrežju*, ampak, da obseg trga določi, kot *zaključevanje klicev končnih uporabnikov iz omrežja drugega operaterja ne glede na izvor, ki jih posamezni operater zaključuje na končnih uporabnikih v svojem omrežju*.

- Družba TUŠ TELEKOM d.d. meni, da je potrebno v odsotnosti stroškovnega oblikovanja cene zaključevanja klicev v IP omrežje Telekom Slovenije, upoštevati tehnološko nevtralnost na podlagi katere cene zaključevanja klicev v IP omrežje družbe Telekom Slovenije d.d. za operaterja ne morejo biti višje od cene, ki jih plačuje za zaključevanje klicev v TDM omrežje družbe Telekom Slovenije d.d., ne glede na tehnično izvedbo medomrežne povezave. Družba TUŠ TELEKOM d.d. zato predlaga, da Agencija v času do stroškovne utemeljitve cene za zaključevanje klicev v IP omrežje, družbi Telekom Slovenije d.d. prepove zaračunavanje cene klicev, ki bi bila za operaterja višja od cene zaključevanja klicev, ki jih plačuje na podlagi sklenjene pogodbe o medomrežni povezavi z družbo Telekom Slovenije d.d.

Točka 6.1.1. c) Tržni delež operaterja na upoštevem trgu in spreminjanje njegovega tržnega deleža na upoštevem trgu v daljšem obdobju – Tranzit

Družba TUŠ TELEKOM d.d. meni, da število komutacijskih centrov na ozemlju Republike Slovenije ni vzročno-posledično povezano z možnostjo tranzita, saj družba Telekom Slovenije d.d. opravlja tranzit samo preko enega oziroma dveh komutacijskih centrov (na IX nivoju). Družba TUŠ TELEKOM d.d. hkrati meni, da je cena tranzita previsoka v primerjavi s ceno vzpostavljanja oziroma zaključevanja klicev, saj se pri navedenih storitvah uporablja bistveno več omrežnih elementov, kot pri samem tranzitu.

2. Splošno:

Družba TUŠ TELEKOM d.d. k navedenemu dodaja še komentar v zvezi z oblikovanjem cen klicev družbe Telekom Slovenije d.d. Za operaterje, ki uporabljajo storitev posredovanja klicev s pomočjo izbire in preizbire operaterja in ki zaradi izredno visokega tržnega deleža družbe Telekom Slovenije d.d. večino klicev zaključujejo na končne

uporabnike v omrežju Telekoma Slovenije, je izrednega pomena, da se pri oblikovanju cen vzpostavitve govornega klica in cene zaključevanja tega klica v omrežje Telekoma Slovenije upošteva kriterij, da mora biti cena tovrstnega klica na grosističnem nivoju, ki se posreduje preko najvišjega hierarhičnega nivoja družbe Telekom Slovenije (IX) oblikovana tako, da omogoča operaterju, ki uporablja navedeni grosistični storitvi družbe Telekom Slovenije d.d., konkuriranje družbi Telekom Slovenije d.d. pri nudenju klicev njegovim končnim uporabnikom znotraj njegovega omrežja.

TUŠ TELEKOM d.d.

.....
Jolita Kranjčević
Generálni direktor

02

Prejeto: 05 -11- 2007

Agencija za pošto in
elektronske komunikacije RS
Stegne 7, p.p. 418

1001 LJUBLJANA

Št.: MV-281.07-D

Maribor, 01.11.2007

Org. en.	Številka	Pril.	Vredn.
0211	38241-9/06/18		
	38241-10/06/13		
	38241-11/06/11		

ZADEVA: ANALIZA UPOŠTEVNEGA TRGA – Trg 8, Trg 9, Trg 10

Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije je na podlagi 21. člena ZEKom izdelala Analizo upoštevnihi trgov 8 »Posredovanje klicev s fiksne lokacije v javnem telefonskem omrežju (medoperaterski trg); 9 »Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji (medoperaterski trg) in 10 »Tranzitne storitve v javnem fiksnem telefonskem omrežju (medoperaterski trg)«.

V skladu z javnim pozivom APEK družba Amis d.o.o. v skladu s 95. členom ZEKom podaja pripombe na osnutke navedenih ukrepa s katerim APEK opredeljuje obveznosti Telekoma Slovenije kot operaterja s pomembno tržno močjo na upoštevnihi trgih 8, 9 in 10.

1.

APEK sicer v definiciji upoštevnehi trga navaja storitve na katere se ukrep nanaša, vendar žal niso vse taksativno našteje, zaradi česar bi bilo potrebno v nabor storitev dodati vsaj še naslednje:

- zaključevanje klicev na številke 089,
- zaključevanje klicev na posebne številke 11xx, 19xx ipd.,
- posredovanje klicev na številke 0800,
- posredovanje klicev končnih uporabnikov iz sistema operaterja na končne uporabnike v sistemu operaterja oz. ponudba samemu sebi (»self supply«).

Družba Telekom Slovenije trenutno v RIO nima objavljenih vseh cen za zgoraj navedene storitve (089, 0800, ipd). Za zaključevanje klicev na posebne številke 11xx, 19xxx ipd. pa je družbi Amis ponudila cene, ki so enake maloprodajnim cenam. Navedeno ravnanje družbe Telekom Slovenije je za družbo Amis nesprejemljivo, zato poziva APEK, da uredi tudi to področje ter naloži družbi Telekom Slovenije obveznost objave vseh medoperaterskih cen glede na ponudbo na maloprodajnem trgu, pri čemer morajo biti medoperaterske cene nižje od maloprodajnih ter morajo vsebovati ustrezen delež za alternativnehi operaterja.

Družba Amis predlaga, da APEK določi metodologijo za izračunavanje medoperaterskih cen za zaključevanje klicev v omrežje Telekoma Slovenije na posebne številke 11xx, 19xx.

Družba Amis predlaga uvedbo ukrepa cenovnehi nadzora pri posredovanju klicev tako, da Telekom Slovenije za stroške posredovanja (št. 080, 0800 ipd.) ne sme zaračunati višjih cen od cene medomrežnehi povezovanja glede na nivo na katerem je operater vključen v omrežje Telekoma Slovenije.

Telekom Slovenije trenutno za zaključevanje klicev v IP omrežje zaračunava enako ceno kot za zaključevanje klicev na IX nivoju, čeprav je stroškovna cena zaključevanja klicev v omrežju IP nižja. Družba Amis pričakuje, da se bo količina IP prometa povečevala, pri čemer bodo stroški

medomrežnega povezovanja za alternativne operaterje, ki so povezani na SX oz. PX nivoju naraščali, ker bo naraščal delež klicev zaračunanih po cenah nivoja IX. Prav tako bodo postale vprašljive medomrežne povezave na nižjih nivojih. Družba Amis predlaga, da se za zaključevanje v IP omrežje Telekom Slovenije določi cena kot velja za zaključevanja na PX nivoju. Očitno je, da ima Telekom Slovenije z zaključevanjem prometa v IP omrežju nižje stroške, kar dokazujejo cene klicev, ki jih Telekom Slovenije zaračunava na IP telefoniji in so precej nižje od cen klicev na klasičnih priključkih ter stimuliranje uporabnikov Telekom Slovenije k prehodu iz klasične telefonije na IP telefonijo. Navedeno dokazuje tudi njegov tržni delež na trgu IP telefonskih priključkov.

2.

Družba Amis je prepričana, da je na področju zaračunavanja signalizacijskih vodov potrebno uvesti določene spremembe:

- znižati stroške mesečne zakupnine posameznega signalnega voda (signalni vod dejansko predstavlja samo en govorni kanal 64 kbps znotraj 2 Mbit E1 voda)
- uvesti sistem centralnega posredovanja signalizacije znotraj omrežja Telekom Slovenije – tako imenovan STP. Na ta način se zniža potreba po številu potrebnih signalnih vodov iz trenutnih po min. 1 vod za vsako področno kodo na 1 do 2 voda za celotno Slovenijo.

3.

Družba Amis ugotavlja, da Telekom Slovenije izrablja prevladujoč položaj na področju posredovanja AOC (advice of charge) storitve.

Družba Amis poziva APEK, da v opravljeni analizi Telekomu Slovenije naloži obveznost enakopravnega obravnavanja pri zagotavljanju storitve AOC (advice of charge), saj je trenutna praksa takšna, da pri zagotavljanju storitev izbire in predizbire operaterja Telekom Slovenije končnim uporabnikom (naročnikom) alternativnih operaterjev ne posreduje tudi storitve AOC, s čimer krši načelo enakopravnega obravnavanja.

4.

V točki 7.3. (Obveznost zagotavljanja preglednosti) APEK nalaga operaterjem, ki so na trgu zaključevanja klicev operaterji s pomembno tržno močjo, da pripravijo in objavijo vzorčno ponudbo najkasneje v 60. dneh od vročitve odločbe. Družba Amis takšnemu roku nasprotuje, saj se pri tem operaterji prvič srečujejo z obveznostjo izdelave vzorčne ponudbe, pri čemer morajo pri tem upoštevati tudi vse opisane lastnosti regulacije trga zaključevanja klicev. Nemogoče je zahtevati, da bodo alternativni operaterji svojo obveznost izpolnili v tako kratkem času, zato predstavlja takšen predlog nesorazmeren ukrep in tako družba Amis predlaga, da APEK rok, v katerem morajo operaterji izdelati in objaviti vzorčno ponudbo podaljša na 120 dni od vročitve odločbe ter predvidi rok 6 mesecev za uskladitev vseh pogodb o medomrežnem povezovanju.

S spoštovanjem,

David Braun
Vodja pravne službe

 Amis, družba za
telekomunikacije d.o.o.
Tržaška cesta 85, Maribor, Slovenija

Prejeto: 02.11.2007

Org. en.	Številka	Pril.	Vredn.
0211	38241-9/06/15		
	38241-10/06/10		
	38241-11/06/8		

Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije
Stegne 7, p.p. 418

1001 Ljubljana

T-2, d.o.o.
Streliška cesta 150
2000 Maribor

T: +386 59 000 000
F: +386 59 000 001
E: info@t-2.net
www.t-2.net

Ljubljani, dne 29.10.2007

**Zadeva: Poziv k predložitvi pripomb oziroma morebitnih predlog - Analiza
upoštevni trgov 8, 9 in 10**

Spoštovani!

Pošiljamo vam pripombe na objavljeno Analizo upoštevni trgov 8, 9 in 10.

I. Generalna pripomba

Predlagamo, da APEK natančno določi ukrepe in cilje ter poroča, kaj konkretno je bilo v preteklosti z izrečenimi ukrepi v ekonomskem in regulativnem smislu že doseženo.

II. V l. 2002 se je v pravni red RS vneslo več direktiv s področja elektronskih komunikacij in ne zgolj štiri, kot naslovni organ navaja v analizi.

III. Naslovni organ v analizi navaja namen vzpostavitve konkurence, medtem ko evropska zakonodaja nalaga zagotovitev učinkovite konkurence.

IV. točka 3.1. APEK pozabi omeniti še en pomembno določbo ZTel-1 in sicer 67. člen, ki določa: »Šteje se, da ima operater po tem zakonu pomembno tržno moč, če ima na območju Republike Slovenije na določenem storitvenem segmentu trga več kot petindvajset (25) %-ni delež iste gospodarske dejavnosti, pri čemer se tržni delež operaterjev, ki so odvisna in obvladujoča podjetja v smislu zakona, ki ureja varstvo konkurence, upošteva skupaj in v celoti za vse te operaterje.«

V. točka 4.1. APEK navaja, da je zbral najbolj sveže podatke, da pa se datumi zaradi narave zbiranja slednjih lahko razlikujejo. T-2 poziva APEK, da pove, kolikšna so statistična odstopanja.

VI. točka 5 APEK navaja, da je pri določitvi upoštevni trgov Evropska Komisija ravnala v skladu z načeli konkurenčnega prava. T-2 poziva APEK, naj našteje ta načela.

VII. 5.1. točka Navedeno besedilo APEK uporablja v nespremenjeni obliki že več let.

VIII. točka 5.1.1.1. APEK naj pojasni, kje v zakonodaji je opredeljen pojem »neupravljanje govorne storitve«.

IX. Glede na dejstvo, da Agencija vsem operaterjem nalaga objavo RIO predlagamo, da le-ta najprej določi tehnične pogoje, ki bodo za vse operaterje enaki. Navedeno izhaja iz dejstva, da je potrebno ravnati v korist potrošnika in zagotoviti pravno varnost, in tako zagotoviti maksimalno korist potrošnika, kar z uveljavitvijo več različnih RIO ne bi bilo mogoče. Pri tem se sklicujemo na smiselno uporabo 23. člena ZEKom.

X. Nedoslednosti v točki 6.1.1.b.

V prvem stavku APEK pravilno, glede na definicijo trga 9, ugotovi, da ima vsak operater, ki zaključuje klice v svojem omrežju 100% tržni delež, nato pa v nadaljevanju razlaga o upadanju in naraščanju tržnih deležev posameznih operaterjev, kar niti teoretično ni mogoče, če je tržni delež 100 %. Predvidevamo, da je APEK opredelil naraščanje/upadanje tržnih deležev glede na celotni promet zaključevanja klicev, ki pa ni definiran kot upoštevni trg. Pravilna ocena stanja je, da zaključuje Telekom Slovenije okoli 95% vseh klicev, T-2 pa okoli 5%.

XI. točka 7.4 c) Dodatne obveznosti družbe T-2 d.o.o. na trgu 9

V tej točki APEK zavajajoče in neutemeljeno navaja 75% delež T-2 v zaključevanju klicev alternativnih operaterjev, torej v kategoriji prometa, ki ne obstaja. Skladno s Splošnim aktom o določitvi upoštevni trgov (Url. RS št. 77/04, v nadaljevanju Splošni akt) obstaja zgolj trg 9, Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji - **medoperaterski trg**, nikakor pa Splošni akt ne določa trga Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji za **alternativne operaterje**, kot ga opredeli APEK. Določitev obveznosti na trgu, ki ne obstaja je protipravno že samo po sebi, prav tako pa izhajajo iz takšne določitve tudi ukrepi, ki protipravno pripomorejo k omejevanju učinkovite konkurence.

Dejstvo je, da ima T-2 okoli 5% delež celotnega prometa zaključevanja klicev, ki ni določen s Splošnim aktom o določitvi upoštevni trgov kot upoštevni trg. Nalaganje dodatnih obveznosti operaterju s 5% deležem prometa na podlagi določitve upoštevnega trga, ki ne obstaja in ni pravno določen je brezpredmetno in protipravno. Naj še omenimo, da v kvartalnih poročilih APEK za leto 2007 ni navedenih podatkov o deležih prometa posameznih operaterjev.

APEK prav tako ne poda osnove za trditev, da ima med AO le T-2 ustrezne kadrovske in organizacijske potencialne za nadzor nad stroški, saj je vsak operater dolžan razpolagati z ustreznimi resursi za opravljanje dejavnosti. APEK pozivamo, da podrobneje pojasni, kje je pridobil podatke, da T-2 razpolaga z ustreznimi resursi, ostali operaterji pa ne, v nasprotnem primeru gre šteti, da je trditev brezpredmetna, prav tako pa iz tega ter ostalih pojasnjenih razlogov naložitev obveznosti pod točko 7.4. c) protipravna.

APEK bi v primeru določitve takšne, po našem mnenju protipravne obveznosti moral spoštovati direktive EU v celoti, ki so kot rečeno prevzete v slovenski pravni red, saj gre za ukrep, ki ga ni moč zaslediti v praksi evropskih regulatorjev ali celo ne v odločitvah Komisije EU. Nesprejemljivo je, da se novo vstopniku na trg, ki očitno uspešno vstopa na trg onemogoča skladno z njegovim poslovnim modelom na tem trgu uspešno delovati, ampak se ga z milorečeno nerazumnim regulatornim ukrepom poskuša onemogočiti. Zato bi bilo smiselno uporabiti tretji odstavek 22. člena ZEKom, ki določa: »Če namerava agencija operaterju s pomembno tržno močjo z odločbo naložiti druge obveznosti, ki niso obveznosti določene v 23. do 30. členu tega zakona, sme to storiti samo na podlagi predhodnega soglasja Evropske komisije.« in si pridobiti mnenje Evropske komisije.

Nadalje APEK narekuje T-2 zajem podatkov že od 1.1.2008 naprej. Kolikor bi bil tak ukrep kljub protipravnosti ter uporabi vseh pravnih sredstev s strani T-2 vseeno udejanjen, je bistveno, da je za vpeljavo kakršnihkoli sprememb v zajemanje podatkov je takšen rok odločno prekratek. Zavedati se je potrebno, da takšne spremembe poslovnih procesov pod časovnim pritiskom negativno vplivajo na poslovanje in potegnejo za seboj tudi določene stroške.

Glede na to, da nalaga APEK dodatne obveznosti operaterju, ki deluje na trgu šele 2 leti, T-2 pod odločnim pogojem realizacije take obveznosti predlaga najmanj 12 mesečni rok za pripravo zajema podatkov in rok 31.12.2009 za pripravo modela.

Zavedati se je potrebno, da APEK s takšnimi ukrepi še dodatno ovira T-2 pri uveljavljanju na trgu elektronskih komunikacij, kar je v nasprotju z zakonsko določenimi nalogami APEK.

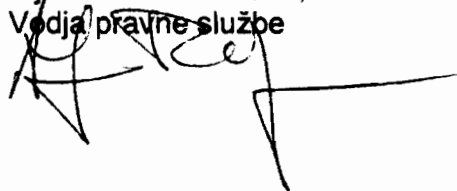
XII. T-2 zahteva vpogled v teste, katere je APEK uporabil pri izračunih. Potrebno je namreč poudariti, da se dominantni test uporablja pri presoji koncentracij

(zdaj je nadomeščen s SIEC) v evropskem prostoru, sicer pa se pri nas še vedno uporablja kombinacija dominantnega in SLC testa. Prva faza je vedno definicija upoštevne trga, pri določitvi si lahko pomagamo s SSNIP testom, ki pa je precej nezanesljiv v pogojih malih ekonomij. Za namen ex ante regulacije se lahko pojavi problem korelacije med dominantno in SMP. V vsakem primeru pa je potrebno opraviti selektivno primerjavo z odločbami EC in CFI.

XIII. Skladno z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja zahtevamo na vpogled dopis Urada za varstvo konkurence, kjer je navedeno, da se strinja s tako izvedeno analizo Agencije. APEK naj torej izkaže, da spoštuje šesti odstavek 19. člena in prvi odstavek 21. člena ZEKom.

S spoštovanjem,

Aljoša Pečan-Gruden,
Vodja pravne službe

T-2, d.o.o.
Streliška cesta 150
2000 Maribor

Matevž Turk,
Direktor

